

TÜRKMENISTANYŇ BILIM MINISTRIGI

**TÜRKMEN DÖWLET YKDYSADYÝET
WE DOLANDYRYŞ INSTITUTY**

YKDYSADY NAZARYÝET
dersiniň

NUSGALYK OKUW
MAKSATNAMASY

Ykdysady däl ýokary
okuw mekdepleri üçin

Maksatnamany düzenler: dosent A.Sopyýew
ykdysady ylmlaryň kandidaty B.Arbabow

AŞGABAT - 2013

„Ykdysady nazaryýet“ okuw dersi boýunça düşündiriş ýazgysy

Türkmenistanyň ýokary okuw mekdeplerinde “Ykdysady nazaryýet” özbaşdak okuw dersi hökmünde okadylýar. Talyplaryň geljekde öz işine ökde hünärmen bolup ýetişmekleri köp ýagdaýlarda olaryň ykdysady nazaryýeti özleşdirşine baglydyr.

“Ykdysady nazaryýet” dersiniň baş maksady Berkarar döwletiň bagtyýarlyk döwrüniň ykdysady taglymatyna, Hormatly Prezidentimiz Gurbanguly Berdimuhamedowyň eserlerine, çykyşlaryna, görkezmelerine esaslanyp, olardan ugur alyp ykdysadyýetiň nazaryýet esaslaryny öwrenmekden, durmuş-ykdysady ösüşiň kanunalaýyklyklaryny açmakdan, milli aýratynlyklary ýüze çykarmakdan ybaratdyr.

Ykdysadyýetiň öz kanunlary bar, ykdysady hadysalar özakymlaýyn geçmeýär, olaryň hereket edişiniň kada-kanunlary bar. Ine, şol kanunlary, kanunalaýyklyklary talyplara ilkinji nobatda ykdysady nazaryýet dersi öwredýär. Ykdysady kanunlary, täze önümçilik gatnaşyklaryny öwredenimizde, Türkmenistan döwletimiziň ykdysadyýetiniň aýratynlyklaryndan, türkmen milliliginden, onuň özboluşly bazar nusgasynyň bardygundan ugur almalydyr.

Şu nusgalyk okuw maksatnamasy ykdysady däl ýokary okuw mekdeplerinde “Ykdysady nazaryýet” okuw dersinden talyplara sapak bermäge niýetlenendir.

Nusgalyk okuw maksatnamasy düşündiriş ýazgysyndan, 12 temadan, edebiýatlaryň sanawyndan durýar.

Bu okuw maksatnamasyny orta hünär okuw mekdepleriniň talyplaryny “Ykdysady nazaryýet” okuw dersinden okatmak üçin hem peýdalanylýp biliner.

1-nji tema

Ykdysady nazaryýet ylym hökmünde

Ykdysadyýet barada düşünje. Ykdysadyýetiň pudaklary. Maddy we maddy däl pudaklar.

Ykdysady nazaryýet dersi. Maddy önümçilik - adamzat jemgyýetiniň ýaşayşynyň esasydyr. Zämetiň ýönekeý şertleri. Zämet. Zämet predmetleri we serişdeleri. Önümçilik serişdeleri. Öndüriji güýçler we önümçilik gatnaşyklary, olaryň özara baglanyşygy. Önümçilik gatnaşyklarynyň ulgamy. Önümçilik usuly.

Ykdysady düşünjeler — kategoriýalar we ykdysady kanunlar, olaryň häsiýeti. Ykdysady kanunlaryň ulgamy. Ykdysady kanunlaryň peýdalanylyşy. Ykdysady nazaryýet we ykdysady syýasat. Jemgyýeti ösdürmekde ykdysady nazaryýetiň ähmiýeti. Türkmenistanyň ykdysadyýetini emele getirmekde durmuş-medeni we geosyýasy şertler.

Durmuş-ykdysady hadysalary öwrenmegiň usullary.

Ykdysady nazaryýetiň wezipeleri. Ykdysady ylymlary ulgamynda ykdysady nazaryýetiň tutýan orny.

Ykdysady nazaryýetiň döremeginiň we ösmeginiň esasy döwürleri.

2-nji tema

Eýeçilik we onuň ykdysady gatnaşklar ulgamyndaky orny

Eýeçiligiň ykdysady mazmuny. Önümçilik gatnaşyklary ulgamynda eýeçilik. Önümçilik

serişdelerine eýeçilik jemgyýetiň ykdysady esasy hökmünde. Eýeçiligiň obýektleri we subýektleri.

Eýeçiligiň görnüşleriniň köp dürlilik. “Eýeçilik hakynda” Türkmenistanyň kanuny. Eýeçiligiň dürli görnüşleriniň utgaşmagy.

Gatyşyk ykdysadyýet. Köp ukladly ykdysadyýetiň şertlerinde ykdysadyýeti döwletiň kadalaşdyrmagynyň zerurlygy. Milli ykdysadyýetine döwlet kadalaşdyryşynyň nazaryýetiniň we tejribesiniň esaslary. Türkmenistanda ykdysadyýeti döwletiň kadalaşdyrmagynyň aýratynlyklary.

Türkmenistanda eýeçilik gatnaşyklarynyň kämilleşmegi. Eýeçiligi döwletiň garamagyndan aýyrmak we hususlaşdyrmak. Türkmenistanda hususlaşdyrmagyň Döwlet maksatnamasy.

3-nji tema

Haryt – pul gatnaşyklary

Önümçiligiň görnüşleri. Natural önümçilik. Haryt önümçiligi. Haryt önümçiliginiň umumy esaslary. Jemgyýetçilik zähmet bölünşiği. Öndürijileriň ykdysady taýdan aýrybaşgalaşmagy. Ýönekeý we ösen haryt önümçiligi.

Haryt we onuň häsiýetleri. Isleg ödeýiş gymmaty we alyş-çalyş gymmaty. Harydyň gymmaty. Haryda siňdirilen zähmetiň ikiýanlaýyn häsiýeti. Anyk we umuman (abstrakt) zähmet.

Harydyň gymmatynyň ululygy. Gymmat kanuny, onuň mazmuny we wezipeleri.

Puluň gelip çykyşy we mazmuny. Puluň wezipeleri.

Pul dolanyşygynyň kanuny. Dolanyşyga gerek bolan puluň mukdary. Pul dolanyşygynyň döwlet kadalaşdyrylyşy.

Puluň hümmetsizlenmegi, onuň mazmuny we görnüşleri. Hümmetsizlenmegiň durmuş-ykdysady netijeleri. Hümmetsizlenme bilen göreşmegiň usullary.

Türkmenistanyň milli pul birligi, onuň ähmiýeti. Milli manadymyzyň hümmetini ýokarlandyrmak meselesi. Manadyň denominasiýasy.

4-nji tema

Ykdysady ösüş we onuň jemgyýetde tutýan orny

Ykdysady ösüş we onuň görnüşleri. Türkmenistanyň ykdysady ösüşiniň aýratynlyklary. Türkmenistanyň ykdysadyýetini dwersifikasiýalaşdyrmak işiniň döwlet tarapyndan düzgünleşdirilmegi.

Ykdysady ösüşüň ölçegleri. Işçi güýjüniň hil taýdan düzümi, tygşytlylyk, daşky gurşaw. Zähmetiň netijeliligi. Wagt tygşytlama kanuny.

Ykdysady ösüşüň hereketlendiriji güýçleri. Ykdysady bähbitler. Ykdysady ösüşde syýasy we hukuk gatnaşyklarynyň ähmiýeti. Ykdysadyýet we syýasat.

Ykdysady ösüşüň ruhy güýçleri. Ykdysady ahlaklylyk.

Önümçiligiň durmuş-ykdysady netijeliligi, onuň görkezijileri. Önümçiligiň netijeliligini ýokarlandyrmagyň ýollary.

5-nji tema

Kärhana we onuň görnüşleri. Telekeçilik

Kärhana we onuň görnüşleri. Kärhana bazar gatnaşyklarynyň subýekti we obýekti hökmünde.

Kärhananyň hojalyk hasaplaşyk-täjirçilik işleri we olary guramagyň ýörelgeleri.

Önümçiligiň kärende görnüşinde guralyşy.

Telekeçilik – hojalygy guramagyň görnüşi hökmünde. Türkmenistanda telekeçilik işleriniň ýaýbaňlanmagy.

Telekeçilik işini döwletiň goldamagy. Ykdysadyýetiň hususy ulgamynyň döwlet kadalaşdyrylyşy we institusional özgertmeler.

Kärhananyň serişdeleri, olaryň aýlanyp çykması we onuň döwürleri.

Kärhananyň serişdeleriniň aýlanmasy. Esasy we aýlanma serişdeleri. Dolanyşyk serişdeleri.

Esasy serişdeleriň könelmegi, onuň görnüşleri. Ulanyş tutumlary we olaryň amala aşyrylyşy. Ylmy-tehniki ösüş we ulanyş tutumlarynyň derejesiniň ýokarlanmagy.

Kärhananyň önümçilik harajatlary. Önümiň özüne düşýän gymmaty, onuň düzümi. Önümiň özüne düşýän gymmatyny peseltmegiň ýollary.

Kärhananyň peýdasy. Peýdanyň paýlanylyşy we ulanylyşy. Peýdany paýlamagyň häzirki zaman ýollary.

Düşewüntlilik, mazmuny we ony kesgitlemegiň usullary.

6-njy tema

Iş haky we durmuş kepillendirmeleri

Zähmete görä paýlamak ykdysady kanuny. Iş haky, onuň mazmuny we görnüşleri. Tarif ulgamy. Zähmeti kadalaşdyrmak (normalaşdyrmak). Zähmet gatnaşyklarynyň döwlet tarapyndan düzgünleşdirilmegi.

Iş hakynyň derejesi. Nominal we hakyky (real) iş haky.

Türkmenistanyň ilatyny durmuş taýdan goramagyň meseleleri we durmuş kepillendirmeleri. Türkmenistan döwletiniň durmuş syýasaty, onuň esasy ugurlary we maksatlary.

Maşgalanyň girdejileri, olaryň emele gelmeginiň çeşmeleri we sarp edilişiniň esasy ugurlary. Maşgalanyň býujeti.

Islegleriň ösmeginiň ykdysady kanuny.

7-nji tema

Jemi önüm makroykdysady görkeziji hökmünde

Jemgyýetçilik üznüksiz önümçilik, onuň mazmuny we görnüşleri. Jemgyýetçilik üznüksiz önümçiligiň döwürleri.

Jemi önüm we onuň görnüşleri. Jemi içerki önüm. Jemi öndürilen önüm.

Jemi içerki önümiň paýlanylyşy we gaýtadan paýlanylyşy. Jemi içerki önümi gaýtadan paýlamagyň ýollary.

Jemi içerki önümiň ulanylyşy. Toplaýyş we sarp ediş gaznalary, olaryň özara baglanyşygy. Toplaýyşyň normasy. Toplaýyş gaznasynyň düzümi.

Toplamak kanuny. Toplaýyşyň netijeliligi.

Türkmenistanda durmuşa geçirilýän makro-ykdysady kadalaşdyryş çäreleriniň netijeliligi Türkmenistanda maýa goýum syýasaty.

8-nji tema

Bazar ykdysadyýetiniň esaslary

Bazar, onuň mazmuny we wezipeleri.

Bazaryň hereket etmeginiň şertleri.

Bazaryň görnüşleri. Sarp ediş harytlarynyň, hyzmatlaryň, önümçilik serişdeleriniň, oba hojalyk önümleriniň, gymmatly kagyzlaryň, ylmy-tehniki işlemeleriň bazarlary. Walýuta bazary. Işçi güýjüniň bazary.

Hyrydarlyk we hödürleme, olaryň üznüksiz önümçilik gatnaşyklarynyň ulgamyndaky orny. Hyrydarlyk we hödürleme kanuny. Bazar deňagramlylygy.

Bazary kadalaşdyrmagyň usullary.

Marketing, onuň mazmuny we wezipeleri.

Bazar ykdysadyýetiniň nusgalary. Ähli bazar ykdysadyýetiniň nusgalarynyň umumy häsiýetleri.

Bazar ykdysadyýetiniň türkmen milli nusgasy. Türkmenistanda durmuşa gönükdirilen bazar ykdysadyýetiniň kemala gelmeginiň we ösdürilmeginiň ileri tutumlary.

9-njy tema

Bäsleşik we bahalar nazaryýeti

Bäsleşik, onuň mazmuny we görnüşleri. Bäsleşik göreşiniň ugurlary.

Bäsleşigiň jemgyýetiň ykdysady durmuşyndaky ähmiýeti. Bäsleşik göreşiniň usullary.

Halkara gatnaşyklarynda bäsleşigiň orny.

Bäsleşik we monopoliýa. Monopoliýa we onuň görnüşleri. Monopoliýalaryň agalygyna garşy göreş.

Baha we onuň emele gelşi. Bahanyň wezipeleri.

Bahalaryň görnüşleri we ulgamy. Bahalaryň düzümi.

Garaşsyz Türkmenistan döwletiniň bahalar syýasaty.

10-njy tema

Maliýe, karz we banklar nazaryýeti

Maliýe, onuň mazmuny we wezipeleri. Maliýe ulgamy.

Döwlet býujeti we onuň durmuş-ykdysady ähmiýeti. Türkmenistanyň döwlet býujetiniň girdejileri we çykdajylary.

Salgytlar, olaryň mazmuny we görnüşleri. Önümçiligi we bazary kadalaşdyrmakda salgytlaryň

ähmiýeti. “Salgytlar hakynda” Türkmenistanyň Bitewi Kanuny.

Jemgyýetiň karz-bank ulgamy. Karz, onuň mazmuny we guramagyň ýörelgeleri. Karzyň çeşmeleri. Karzyň görnüşleri. Karz gaznasy.

Banklar, olaryň ähmiýeti, görnüşleri we wezipeleri. Bank işi. “Türkmenistanyň Merkezi banky hakynda” Türkmenistanyň kanuny.

11-nji tema

Agrar gatnaşyklar nazaryýeti

Agrar gatnaşyklary, mazmuny we olaryň aýratynlyklary. Ýer-oba hojalyk önümçiliginiň esasy serişdesi, hojalygy alyp barmagyň şerti hökmünde. Ýeriň hasyllylygy.

Türkmenistanyň şertlerinde agrar gatnaşyklarynyň aýratynlyklary. “Ýer hakynda” Türkmenistanyň Bitewi Kanuny.

Ýere eýelik etmegiň we ondan peýdalanmagyň görnüşleri. Oba hojalygynda kärende we kärende gatnaşyklary. Kärende tölegi.

Oba hojalygyny suw bilen üpjün etmek meselesi. “Suw hakynda” Türkmenistanyň Bitewi Kanuny.

Berkarar döwletiň bagtyýarlyk döwründe Türkmenistanyň oba hojalygynyň düýpli özgerdilmegi.

Obasenagat utgaşmasy we obasenagat toplumu. Agrosenagat toplumynyň döwlet kadalaşdyrylyşy.

12-nji tema

Dünýä hojalygy we halkara ykdysady gatnaşyklary

Dünýä hojalygy, mazmuny we onuň emele gelmeginiň şertleri. Hojalyk durmuşynyň halkara häsiýeti.

Halkara zähmet bölünişigi. Türkmenistanyň halkara zähmet bölünişiginde tutýan orny.

Kapitalyň we işçi güýjüniň halkara hereketi. Köpmilletli korporasiýalar.

Döwletleriň ykdysady bileleşmesi, onuň mazmuny we esaslary. Türkmenistanyň halkara ykdysady bileleşmelere gatnaşmagynyň aýratynlyklary.

Halkara ykdysady gatnaşyklary, olaryň görnüşleri.

Halkara söwda gatnaşyklary. Dünýä bazary we dünýä sowdasy. Dünýä söwdasynyň görnüşleri we düzümi. Söwda balansy. Dünýä bazarynda bahalaryň emele gelşi.

Türkmenistanyň daşary söwda syýasaty, onuň dünýä bazaryna girmegi. Türkmenistanyň tebigy baýlyklaryny dünýä bazaryna çykarmak meselesi. Türkmenistanyň daşary ykdysady syýasatynyň kämilleşdirilmegi.

Halkara walýuta gatnaşyklary. Dünýä walýuta ulgamy, walýuta bazary we walýutanyň hümmeti (kursy). Töleg balansy.

Halkara karz gatnaşyklary. Halkara karzyň görnüşleri. Daşary ýurt karzlaryny peýdalanmak meselesi.

EDEBIÝAT

1. Türkmenistanyň Prezidenti Gurbanguly Mälikgulyýewiç Berdimuhamedow. Gysgaça terjimehal. Aşgabat, 2007.
2. Gurbanguly Berdimuhamedow. Garaşsyzlyga guwanmak, watany, halky söýmek bagtdyr. Aşgabat, 2007.
3. Gurbanguly Berdimuhamedow. Türkmenistan-sagdynlygyň we ruhybelentligiň ýurdy. Aşgabat, 2007.
4. Gurbanguly Berdimuhamedow. Türkmenistanda saglygy goraýşy ösdürmegiň ylmy esaslary. Aşgabat, 2007.
5. Gurbanguly Berdimuhamedow. Ösüşiň täze belentliklerine tarap. Saýlanan eserler. I tom. Aşgabat, 2008.
6. Gurbanguly Berdimuhamedow. Ösüşiň täze belentliklerine tarap. Saýlanan eserler. II tom. Aşgabat, 2009.
7. Gurbanguly Berdimuhamedow. Ösüşiň täze belentliklerine tarap. Saýlanan eserler. III tom. Aşgabat, 2010.
8. Gurbanguly Berdimuhamedow. Ösüşiň täze belentliklerine tarap. Saýlanan eserler. IV tom. TDNG. Aşgabat, 2011.
9. Gurbanguly Berdimuhamedow. Ösüşiň täze belentliklerine tarap. Saýlanan eserler. V tom. TDNG. Aşgabat, 2012.
10. Gurbanguly Berdimuhamedow. Ösüşiň täze belentliklerine tarap. Saýlanan eserler. VI tom. TDNG. Aşgabat, 2013.
11. Gurbanguly Berdimuhamedow. Ösüşiň täze belentliklerine tarap. Saýlanan eserler. VII tom. TDNG. Aşgabat, 2014.
12. Gurbanguly Berdimuhamedow. Türkmenistanyň ykdysady strategiýasy: halka daýanyp, halkyň hatyrasyna. – Aşgabat, 2010.
13. Gurbanguly Berdimuhamedow. Türkmenistanyň durmuş-ykdysady ösüşiniň döwlet kadalaşdyrylyşy. I tom. Ýokary okuw mekdepleriniň talyplary üçin okuw gollanmasy. – Aşgabat, 2010.
14. Gurbanguly Berdimuhamedow. Türkmenistanyň durmuş-ykdysady ösüşiniň döwlet kadalaşdyrylyşy. II tom. Ýokary okuw mekdepleriniň talyplary üçin okuw gollanmasy. – Aşgabat, 2010.

15. Türkmenistanyň Prezidenti Gurbanguly Berdimuhamedowyň Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň 66-njy mejlisindäki çykyşy (Nýu-Ýork, 2011-nji ýylyň 23-nji sentýabry). Geljege barýan Parahatçylyk Döredijilik köprüleri. TDNG. Aşgabat, 2011.
16. Gurbanguly Berdimuhamedow. Döwlet adam üçindir. – Aşgabat, TDNG, 2010.
17. Türkmenistanyň Konstitusiýasy. Aşgabat, 2008.
18. Türkmenistanyň durmuş-ykdysady ösüşiniň 2011-2030-njy ýyllar üçin Milli maksatnamasy. - Aşgabat, 2010.
19. Türkmenistanyň 2030-njy ýyla çenli durmuş-ykdysady ösüşiniň esasy görkezijileri. – Aşgabat, TDNG, 2010.
20. „Türkmenistanyň Prezidentiniň obalaryň, şäherçeleriň, etrapdaky şäherleriň we etrap merkezleriniň ilatynyň durmuş-ýaşayş şertlerini özgertmek boýunça 2020-nji ýyla çenli döwür üçin rejelenen gönüsdäki Milli maksatnamasy“. Aşgabat, 2015.
21. Türkmenistanda nebitgaz senagatyny ösdürmegiň 2030-njy ýyla çenli döwür üçin baş ugry Milli Maksatnamasy. Aşgabat, 2006.
22. Türkmenistanyň kanuny. Eýeçilik hakynda. Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary 1993 ý., № 9-10, 53- madda.
23. Türkmenistanyň kanuny. Eýeçiligi döwletiň garamagyndan aýyrmak we hususlaşdyrmak hakynda (täze redaksiýada). Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 1997 ý. № 2, 15- madda.
24. Türkmenistanyň kanuny. Kärhanalar hakynda. (Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2000 ý., № 2, 13-nji madda)
25. Türkmenistanyň kanuny. Telekeçilik işi hakynda. Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary 1993 ý., № 9-10, 58-madda.
26. Türkmenistanyň kanuny. Erkin telekeçiligiň ykdysady zonasy hakynda. Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 1993 ý., № 9-10, 90-njy madda.

27. Türkmenistanyň kanuny. Paýdarlar jemgyýetleri hakynda. Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 1999 ý., № 4, 55-nji madda.
28. Türkmenistanyň kanuny. Haryt-çig mal biržalary hakynda. “Türkmenistan” gazetiniň, 1994-nji ýylyň 29-njy sentýabry.
29. Türkmenistanyň kanuny. Türkmenistanda gymmatly kagyzzar we fond biržalary hakynda. Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary 1993 ý., № 11-12, 108-nji madda.
30. Türkmenistanyň kanuny. Walýuta operasiýalaryny düzgünleşdirmek hakynda. “Türkmenistan” gazetiniň, 1993-nji ýylyň 30-njy oktyabry.
31. Türkmenistanyň kanuny. Býujet sistemasy hakynda. Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary 1996 ý., № 1-2, 2- madda.
32. Türkmenistanyň kanuny. Türkmenistanyň Merkezi banky hakynda. Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2011 ý., № 1, 11-nji madda.
33. Türkmenistanyň kanuny. Karz edaralary we bank işi hakynda. Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2011 ý., № 1, 12-nji madda.
34. Türkmenistanyň kanuny. Daýhan hojalygy hakynda (rejelelen görnüşi). Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2007 ý., № 1, 38-nji madda.
35. Türkmenistanyň kanuny. Daýhan birleşikleri hakynda (rejelelen görnüşi). Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2007 ý., № 1, 38-nji madda.
36. Türkmenistanyň kanuny. Arçynlar hakynda. Türkmenistanyň Mejlisiniň maglumatlary, 2007 ý., № 1, 36-njy madda.
37. Türkmenistanyň kanuny. Kiçi we orta telekeçiligi döwlet tarapyndan goldamak hakynda. Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary 2009 ý., № 3, 58-nji madda.
38. „Ýer hakynda“ Türkmenistanyň Bitewi Kanuny. “Türkmenistan” gazetiniň, 2004-nji ýylyň 30-njy oktyabry.
39. “Suw hakynda” Türkmenistanyň Bitewi Kanuny. “Türkmenistan” gazetiniň, 2004-nji ýylyň 31-nji oktyabry.

40. “Salgytlar hakynda” Türkmenistanyň Bitewi Kanuny. “Türkmenistan” gazetiniň, 2004-nji ýylyň 31-nji oktýabry. .
41. Türkmenistanyň Bitewi Kanuny. Durmuş üpjünçiligi hakynda. “Türkmenistan” gazetiniň, 2007-nji ýylyň 19-njy marty.
42. Türkmenistanyň kanuny. Daşary ýurt maýa goýumlary hakynda (täze redaksiýada). Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary 2008 ý., № 1, 17-nji madda.
43. Türkmenistanyň zähmet kodeksi. Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2009 ý., № 2, 30-nji madda.
44. Türkmenistanyň Prezidentiniň Karary. „Awaza“ milli syýahatçylyk zolagy hakynda. „Türkmenistan“ gazetiniň, 2007-nji ýylyň 23-nji iýuly.
45. Türkmenistanyň kanuny. Türkmenistanyň Senagatçylar we telekeçiler birleşmesi hakynda. Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2011 ý., № 2, 42-nji madda.
46. Türkmenistanyň kanuny. Daşary ykdysady gatnaşyklarynda puly kadalaşdyrmak we pula gözegçilik etmek hakynda. Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary 2011 ý., № 4, 74-nji madda.
47. Türkmenistanyň kanuny. Eýeçiligiň döwletiň garamagyndan aýrylmagy we döwlet emläginiň hususlaşdyrylmagy hakynda. “Türkmenistan” gazetiniň, 2013-nji ýylyň 26-njy dekabry.
48. Türkmenistanda hususlaşdyrmagyň döwlet Maksatnamasy. “Türkmenistan” gazetiniň, 1994-nji ýylyň 12-nji oktýabry.
49. Bank işi. Aşgabat, 2011.
50. Halkara ykdysady gatnaşyklar. Aşgabat, 2001.
51. Hususy telekeçilige döwlet hemme taraplaýyn goldaw berer. „Türkmenistan“ gazetiniň, 2008-nji ýylyň 18-nji marty.
52. Milli ykdysadyýetiň modelini döretmegiň strategiýasy boýunça wezipeler kesgitlenildi. „Türkmenistan“ gazetiniň, 2008-nji ýylyň 9-njy fewraly.
53. Pul, karz we banklar. Aşgabat, 2010.
54. Salgytlar we salgyt salmagyň nazaryýeti. Aşgabat, 2010.
55. Türkmenistanyň ylmy özgertmelere we ösüşe hyzmat edýär. “Türkmenistan” gazetiniň, 2007-nji ýylyň 13-nji iýuny.
56. Türkmenistanyň ykdysadyýeti. Aşgabat, 2001.

57. Türkmenistanyň ýyllyk statistiki neşiri, 2000-2012. Aşgabat, 2013
58. Türkmenistanyň ýyllyk statistiki neşiri, 2014. Aşgabat, 2015
59. Ykdysady nazaryýet. Aşgabat, 2010.
60. Ykdysady taglymatlaryň taryhy. Aşgabat, 2013.
61. Türkmenistanyň kanuny. Auditorçylyk işi hakynda.
“Türkmenistan” gazetini, 2014-nji ýylyň 15-nji noýabry.
62. Türkmenistanyň kanuny. Gymmatly kagyzlar bazary hakynda.
“Türkmenistan” gazetini, 2014-nji ýylyň 18-nji noýabry.